

Uklanjanje (Parka) mira

Park mira postavljen 18. juna 2014. godine, uklonjen je 14. avgusta 2016. godine, čime su započeti radovi na dugo planiranoj revitalizaciji glavnog mosta na Ibru koji deli Severnu i Južnu Mitrovicu. Prema sporazumu postignutom u Briselu avgusta 2015. godine, Park mira je trebalo da bude uklonjen, most na Ibru je trebalo da bude otvoren za saobraćaj, a ulica Kralja Petra je trebalo da bude pretvorena u pešačku zonu najkasnije do juna ove godine. Ovaj rok nije ispoštovan, te su radovi na revitalizaciji mosta započeti tek pre par dana i očekuje se da će most biti otvoren za saobraćaj, a uporedno sa tim ulica Kralja Petra biti pretvorena u pešačku zonu najkasnije do 20. januara 2017. godine.

Kao što je mnogima poznato, Park mira zamenio je betonske barikade koje su stajale na glavnom mostu još od 2011. godine. Most na Ibru bio je poprište mnogobrojnih međuetničkih incidenata, te je za mnoge građane na severu postojanje barikade, a kasnije i Parka mira pružalo izvestan osećaj sigurnosti da do novih masovnih incidenata neće doći. Sa druge strane za građane na jugu kako barikade, tako i Park mira bili su poput Berlinskog zida, veštačka prepreka integraciji nečega što smatraju jedinstvenom celinom.

Još od samog početka građanima i sa jedne i sa druge strane mosta, predstavljane su različite interpretacije istih sporazuma, tako da je svaka strana imala argumente da slavi ishod pregovora. Različite interpretacije ne bi predstavljale problem da Beograd i Priština ne pregovaraju u Briselu pod nadzorom EU, te da se i od jedne i od druge strane ne očekuje da ono što su se dogovorile i ispune. I jedna i druga strana pristale su na određene kompromise koji nisu popularni među građanima, a problemi nastaju u onom trenutku kada dođe vreme za realizaciju tih kompromisa. Prošlog vikenda došlo je i vreme za implementaciju dela dogovora koji se odosi na ostvarivanje pune slobode

kretanja preko glavnog mosta na reci Ibar koji spaja Severnu i Južnu Mitrovicu.

Iste noći, bačena je bomba u blizini glavnog mosta na Ibru sa severne strane.

Pitanje koje se nameće je da li su međuetnički odnosi između zajednica u ova dva grada zaista toliko normalizovani da više ne postoje nikakve prepreke za otvaranje glavnog mosta, ili nedostaje iskrenosti da se prizna da „normalizacija“ teče sporije nego očekivano?

[Platforma za analizu i istraživanje](#) se 2015. godine u okviru svog istraživanja o stavovima građana na severu Kosova bavila i pitanjem Parka mira. Na fokus grupama koje su organizovane tim povodom predstavnici građana sa severa izjavili su da Park mira za njih predstavlja simbol otpora, dok za građane sa juga predstavlja provokaciju i prepreku za zaokruživanje nezavisnosti. Jedan učesnik je Park Mira nazvao "savremenom barikadom".

Na ovo se nadovezala i „[Analiza trendova](#)“ koju je NVO Aktiv sproveo u maju 2016. godine. Prema tom istraživanju, trećina ljudi misli da su međuetnički incidenti najveći bezbednosni problem na Kosovu. Ovaj podatak postaje jasniji kada se uzme u obzir činjenica da se od 1999. godine na mostu koji razdvaja severni od južnog dela Mitrovice dogodilo oko 1000 ovakvih incidenata. Prema istraživanju „Analiza trendova“ Građani sa severa su jako neraspoloženi prema uklanjanju Parka mira, jer 73% njih smatra da bi otvaranje mosta za saobraćaj delovalo negativno na bezbednosnu situaciju, dok je odgovor svega 6,6% građana da bi otvaranje mosta imalo pozitivan uticaj na bezbednosnu situaciju. Rezultati „Analize trendova“ o Parku mira slažu se, sa minimalnim razlikama, sa još jednim istraživanjem o bezbednosti Srba na Kosovu, koje je sproveo NVO Humani centar. Sva tri gorepomenuta istraživanja predstavljena su u Centru građanske energije u okviru [Platforme za zastupanje Empirika](#).

Nemoguće je oteti se utisku da je čitava problematika oko mosta na Ibru čija se urgentnost rešavanja pravda naizgled racionalnim argumentima o ostvarivanju pune slobode kretanja, više političkog karaktera jer kao da svi zaboravljaju da pored glavnog mosta na Ibru postoje još dva mosta preko kojih i pešaci i vozila nesmetano prelaze na drugu stranu. Isto tako, značaj otvaranja glavnog mosta na Ibru je prenaplašen u albanskoj javnosti i uglavnom se koristi za skretanje pažnje javnosti sa socijalnih problemima. Najzad, ne treba zaboraviti da je most (uz prisustvo KFOR-a) bio otvoren za saobraćaj i u periodu pre 2011 kada su etničke tenzije bile na mnogo višem nivou, ali u sadašnjem kontekstu, otpor prema otvaranju mosta pre svega je poruka srpske zajednice prištinskim vlastima. Park mira je poruka prištinskim vlastima da se Srbi plaše integracije i na tu poruku treba reagovati odgovorno i savesno. Nažalost, vlasti u Prištini ipak biraju da nastave sa politizacijom ovog, u suštini, praktičnog pitanja.

Postojanje bilo kakve barikade pa makar za nju koristili eufemizam Park mira nije nešto što se može smatrati poželjnim, ali s obzirom na situaciju na prostoru na kom živimo, uklanjanje ovog parka bez konsultovanja volje građana koji žive u Mitrovici, nije način na koji će se odnosi između zajednica normalizovati.

Da li je bomba čijim su odjekom građani Severne Mitrovice otpočeli radnu nedelju bila izolovani incident ili reakcija na skorašnja dešavanja, još uvek se ne može tvrditi sa sigurnošću, ali vreme će pokazati da li će otvaranje mosta zaista doprineti ostvarenju slobode kretanja ili će sam most ponovo postati poprište međuetničkih incidenata.

Najzad, nikakav most ili njegova funkcije ne mogu zamenjeni dostojanstvo političkih predstavnika i njihovu odgovornost prema građanima i javnim funkcijama, a to je upravo ono što manjka u zapaljivoj retorici političkih lidera.